

nota archeologie

Dilsen-Stokkem (Elen), Rijksweg 976

Verslag van het landschappelijk bodemonderzoek
PROGRAMMA VAN MAATREGELEN
2018L135 – 2019E251

Historisch en Archeologisch Advies, Studies en Toegepast onderzoek

Rik van de Konijnenburg, Grauwe Torenwal 6/00/1, B-3960 Bree (BE)
Mob. 0496 209 018 - e-mail: rik@konijnenburg.com

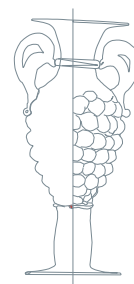
verwijzing: VAN DE KONIJNENBURG, R., WIJNEN, J. en JANSSEN, J., (2019), Dilsen-Stokkem (Elen), Rijksweg 976 – verslag van het landschappelijk bodemonderzoek en het proefsleuvenonderzoek, HAAST-rapport 2019-26, Bree, D/2019/12654/26

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de uitgever.

Wettelijk depot: D/2019/12654/26

Copyright reserved. No part of this publication may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without the permission from the publisher.

COVERFOTO: Profielkolom 1 – landschappelijk proefputtenonderzoek

INHOUD

1. Beschrijvend gedeelte	p.3
2. Bouwprogramma	p.5
3. Resultaten voorafgaand archeologisch onderzoek	p.5
4. Assessment van het terrein	p.6
5. Gemotiveerd advies	p.6

1. Beschrijvend gedeelte

Administratieve gegevens

Projectcode:	2018L135 en 2019E251
Naam erkende archeoloog:	Rik van de Konijnenburg
Erkenningsnummer:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00041
Locatiegegevens:	zie gegevens archeologienota: URI : https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/8786
Lambertcoördinaten onderzoeksgebied:	zie gegevens archeologienota: URI : https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/8786
Kadastergegevens:	zie gegevens archeologienota: URI : https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/8786
Topografische kaart:	zie gegevens archeologienota: URI : https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/8786
Alle betrokken actoren:	Rik van de Konijnenburg (erkend archeoloog), Joan Janssen (archeoloog)
	Jeroen Wijnen (aardkundige), Laagland Archeologie
Betrokken personen buiten het project:	
Contact:	Rik.vandekonijnenburg@telenet.be , 0496 209 018 jeroen.wijnen@laaglandarcheologie.nl

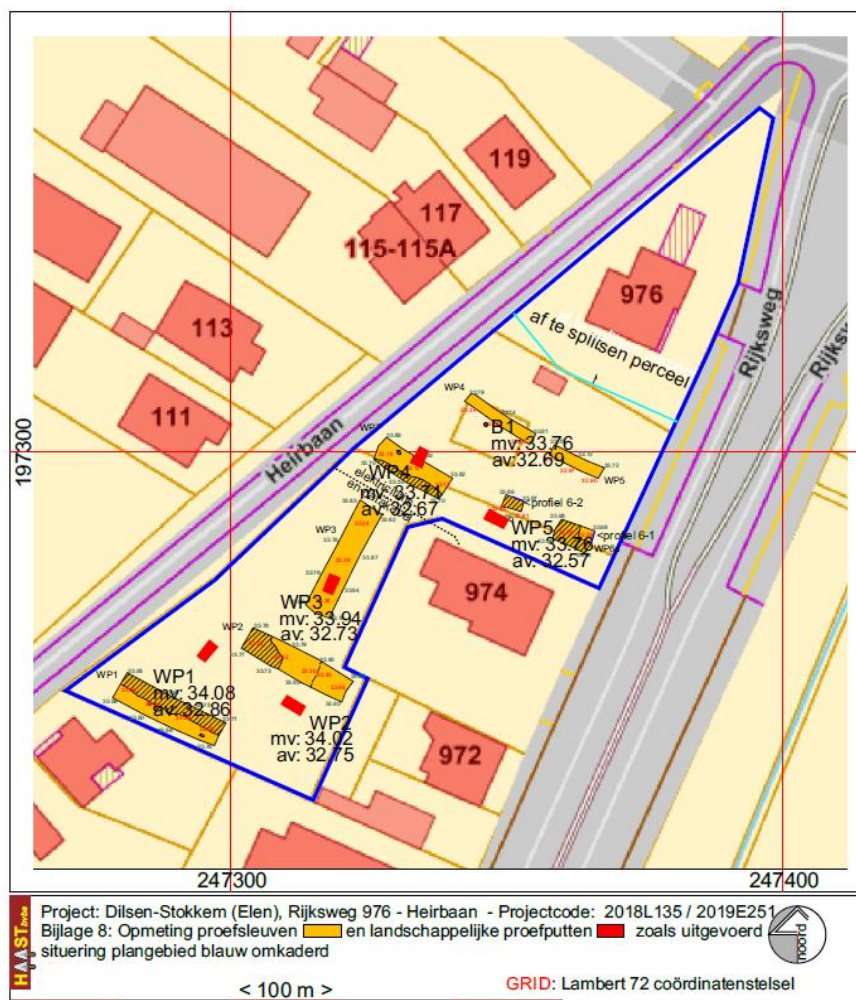

Fig. 1: alle-sporenplan, het opmetingsplan van het landschappelijk proefputtenonderzoek gecombineerd met het opmetingsplan van het proefsleuvenonderzoek

Deze nota is het verslag van het landschappelijk profielputtenonderzoek uitgevoerd op 20/12/2018 en het proefsleuvenonderzoek uitgevoerd op 31/05/2019 te Dilsen-Stokkem, Elen, Rijksweg 976.

Het onderzoek werd uitgevoerd conform de bepalingen opgenomen in het programma van maatregelen toegevoegd aan de archeologienota:

<https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/8786>

Fig. 2: uittreksel uit het kadastraal plan met in blauw de aanduiding van het projectgebied met betrekking tot projectcode 2018 (overgenomen uit archeologienota ID9022)

Kadastrale ligging: Het terrein is kadastraal geregistreerd Dilsen-Stokkem, afd. 3 (Elen) Sectie A, percelen 98m3, 98a3, 98x2 en 98k3. De totale terreinoppervlakte bedraagt 4696.57 m²
Begin- en einddatum van het onderzoek:

2. Bouwprogramma

Cfrt archeologienota ID 8786: <https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/8786>

3. Resultaten voorafgaand archeologisch onderzoek

Afweging noodzaak verder onderzoek

De verwachting naar archeologische sporen was in de archeologienota ID8786 als volgt gesteld: *Ondanks voorgaande waaruit blijkt dat de archeologische verwachting om verschillende redenen matig moet ingeschat worden, zal via het programma van maatregelen toch aanbevolen worden om een landschappelijk bodemonderzoek en een proefsleuvenonderzoek uit te voeren om zo het terrein archeologisch te kunnen evalueren en waarderen. Mogelijk worden er sporen aangetroffen van de Romeinse weg en/of Romeinse aanwezigheid en het terrein ligt geografisch gunstig als vestigingsplaats voor (semi-)nomadische familiegroepen. De impact op de oorspronkelijke bodemopbouw van de aanleg van de bedrijfsgebouwen en verhardingen en eventuele verstorende ingrepen door afbraak van het bedrijvencomplex konden niet nagegaan worden in het kader van deze bureaustudie. Bovendien, toevalsvondsten zijn nooit uit te sluiten.*

Onderzoeksstrategie

Conform het voorstel voor inplanting van de profielputten zoals opgenomen in het programma van maatregelen toegevoegd aan archeologienota 8786, werden op het terrein profielputten uitgezet. Het programma van maatregelen voorzag in 5 profielputten. De vijf profielputten en de proefsleuven werden aangelegd met een 17-tons graafmachine met een bak van 2.00 m breedte en gladde baksnede. De profielput ingepland aan de Rijksweg kon op 20/12/2018 niet uitgevoerd worden aangezien er nog obstakels (reclamepanelen) aanwezig waren. In plaats daarvan werd een profielput aangelegd op de scheiding van de kiezellaag en de weide. Dit werd op 31/05/2019 gecompenseerd door in die zone een grote profielput aan te leggen in het kader van het proefsleuvenonderzoek.

Tijdens het profielputtenonderzoek werden geen bodemstalen opgenomen voor verder natuurwetenschappelijk onderzoek.

De registratie van de profielkolommen gebeurde conform de Code van Goede Praktijk.

Gebruikt materiaal

De profielputten en de proefsleuven werden gegraven met een 17-ton graafmachine met een gladde graafbak van 2 m breedte.

De locatie van de proefputten, samen met de niveaus van het aangelegde vlak werden ingemeten met een ALTUS APS-NR2 gps-toestel met een afwijking horizontaal van 0,5 tot 1 cm en verticaal van 0,8 tot 1,2 cm.

Motivering eventueel afwijkende methodiek

Het programma van maatregelen schreef voor om op perceel A98x² eveneens een proefput aan te leggen. Dit werd vervangen door een boring aangezien dat perceel deels nog in gebruik was als weide voor een aantal schapen. Ook tijdens het proefsleuvenonderzoek was dit nog het geval. In samenspraak met de terreineigenaar, die bij beide onderzoeken gedurende de volledige tijdsduur van het veldwerk aanwezig was, werd daarom besloten om in die kleine schapenweide de proefsleuf te beperken tot een sleuf van 2 m breed in plaats van 4 m breed (werkput 4) én, ter compensatie, werd een bijkomende proefsleuf van 2 m breed aangelegd op het perceel richting Rijksweg (werkput 5). Ook de dwarsleuf, proefsleuf (werkput) 3 werd niet uitgevoerd over de voorziene lengte omwille van de aanwezigheid in de ondergrond van een elektriciteitskabel en een datakabel (telekabel) voor de stroomvoorziening van het woonhuis Rijksweg 974. Die aansluitingen op het algemeen net bevinden zich aan de Heirbaan. Dit werd gecompenseerd door een kijkvenster aan te leggen, oost-west georiënteerd en geregistreerd als proefsleuf (werkput) 7.

Inbreng specialisten

Jeroen Wijnen van Laaglandarcheologie met een ruime ervaring in bodems in Vlaanderen, met name in de provincies Limburg, Antwerpen en Vlaams-Brabant, werd aangetrokken om het bodemonderzoek mee uit te voeren. Hij verzorgde ook het aardkundig verslag dat verwerkt werd in deze archeologienota.

4. Assessment van het terrein

Uit het landschappelijk bodemonderzoek bleek er nog een kans te zijn op het aantreffen van archeologische sporen ondanks het feit dat over quasi het volledige projectgebied een dik pakket bouwpuin werd aangetroffen. De B-horizont waarin sporen zich algemeen het best aftekenen was voor een groot deel bewaard, mogelijk slechts minimaal afgetopt door de bouw en afbraak van de bedrijfsinfrastructuur die op het terrein stond. Bij de met goede wil uitgevoerde ruiming van de puinlaag tussen december 2018 en mei 2019 werd een deel van die B-horizont echter verder afgetopt waardoor mogelijk de meest oppervlakkige sporen, indien er waren, verdwenen zijn. Maar, het proefsleuvenonderzoek heeft geen enkel resultaat opgeleverd naar archeologische waarden. Er werden geen sporen aangetroffen én geen enkel artefact. Mocht er enige archeologische waarde op het terrein aanwezig geweest zijn dan hadden er tenminste restanten van sporen aangetroffen moeten worden of (fragmenten) van recipiënten of andere gebruiksvoorwerpen, maar dit is helemaal niet het geval.

5. Gemotiveerd advies

Op basis van de resultaten van het profielputtenonderzoek en het proefsleuvenonderzoek kan gesteld dat het terrein vanuit archeologisch oogpunt niet interessant is.

De kans op het aantreffen van archeologische sporen is onbestaande gelet op de beschrijving van de aardkundige profielkolommen en de aangelegde vlakken

Algemeen menen we te mogen besluiten dat de verwachting naar archeologisch erfgoed binnen het projectgebied als onbestaande moet ingeschat worden. Het terrein maakte in de jaren 1960 tot 2000 deel uit van een bedrijf met de bouw en later afbraak van de volledige bedrijfsinfrastructuur. Het terrein werd na de afbraak aangevuld met bouwpuin. Uit het landschappelijk bodemonderzoek bleek al dat de teelaarde over heel het terrein, met uitzondering van de schapenweide, verdwenen was. Enkel de B-horizont, aangetast en gecontamineerd door fijn gruis vanuit het bouwpuin, was nog redelijk bewaard, maar uit het proefsleuvenonderzoek bleek ook in die horizont geen enkel archeologisch spoor noch artefact aanwezig te zijn. Het projectgebied kan derhalve als archeologisch “steriel” worden beschouwd.

Advies:

Op basis van de gegevens gegenereerd uit het landschappelijk profielputtenonderzoek en het proefsleuvenonderzoek kan besloten worden dat het projectgebied geen resultaten zal opleveren wat betreft archeologische kennisvermeerdering. Het projectgebied kan daarom vrijgegeven worden van verder archeologisch onderzoek.

Via dit programma van maatregelen stellen we voor om bij een herziening van de Gebieden-Geen-Archeologie-kaart het projectgebied daarin op te nemen als GGA-gebied